КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ГАЗЕТА КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

№ 10 (2354) 2025 р. ЗАСНОВАНА 25 ЖОВТНЯ 1929 РОКУ kunews.knu.ua

02 Новорічне привітання ректора

03 КНУ – простір стійкості

04 Історія мистецтва без кордонів

05 Армія нації воїнів

06 Під завісу року-2025

2025-й – РІК РІШЕНЬ І ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

2025 рік увійде в історію Шевченкового університету як рік випробувань і водночас гідності.

Протягом року КНУ послідовно виконував свою місію – залишатися простором освіти, науки й цінностей, критично важливих для українського суспільства. Попри стресовий тиск воєнного часу, трансформацію освітнього законодавства, фінансові обмеження та глобальні зміни у вищій освіті, ми зберегли безперервність навчального процесу, розвивали систему якості, зміцнювали нашу міжнародну присутність і людський капітал.

Фінансова витримка й управлінська дисципліна забезпечили щоденну стійкість: стабільну роботу, соціальні гарантії, безпечну й передбачувану університетську реальність. Саме вона стала опорою для руху вперед.

2026 рік наша спільнота зустрічає згуртованою – з вірою у справедливий мир і європейське майбутнє України та з упевненістю, що Шевченків університет гідно виконує свою історичну місію.

Фото Т. Василик

#КНУ дайджест подій

✓ **2 грудня** – КНУ та Селидівська міська рада уклали Меморандум про співпрацю, який передбачає об'єднання зусиль у сфері освіти, науки, соціального розвитку та підтримки громад, що постраждали від війни. Документ підписали ректор Володимир Бугров та начальник Селидівської міської військової адміністрації Анатолій Немченко.

✓ **4-5 грудня** – Університет став платформою першого Всеукраїнського тренінгу для менеджерів науки – спеціалістів, які працюють на перетині управління, науки та інновацій. Захід об'єднав 85 фахівців із 40 українських та європейських університетів і наукових установ, ставши епіцентром ефективного професійного наукового менеджменту й модернізації управлінських практик.

✓ **8 грудня** – фундаментальну монографію «Наукова концепція розвитку законодавства України» презентовано у КНУ під час конференції, організованої Університетом спільно з Національною академією наук України та Верховною Радою України. Видання підготовлене Інститутом правотворчості та наукових експертиз НАНУ і Науково-консультативною радою при Голові Верховної ради України.

✓ **8 грудня** – ректор Володимир Бугров провів офіційну зустріч із Послом Суверенного Мальтійського Ордену в Україні Антоніо Ґаззанті Пульєзе ді Котроне. Під час перемовин сторони окреслили нові можливості партнерства у сферах освіти, науки, культури та спільних гуманітарних ініціатив. Кульмінацією зустрічі стало офіційне вручення Подяк Посольства Суверенного Мальтійського Ордену в Україні ректору Володимиру Бугрову та проректорці Ксенії Смирновій за «особистий внесок у розвиток партнерства з Орденом, підтримку гуманітарних ініціатив і сприяння реалізації спільних проєктів».

✓ **9 грудня** – відбулася Друга Орієнтаційна сесія для новоприбулих дипломатів, організована КНУ, аналітичним центром DREAM Hub та Медіацентром Україна у партнерстві з інноваційним парком Unit. City. Цьогоріч участь у програмі взяли понад сто зареєстрованих представників із 47 країн світу.

НОВОРІЧНЕ ПРИВІТАННЯ РЕКТОРА ВОЛОДИМИРА БУГРОВА

Дорогі шевченківці!
Шановні колеги, друзі, партнери!

2025 рік був для нас роком важких випробувань, втрат і болю. На жаль, Шевченкова родина знову зазнала безповоротних втрат. На вшанування пам'яті тих, хто вже ніколи не отримає університетського диплома, біля Червоного корпусу вже майже два роки існує Місце Тиші. Ми приходимо туди, щоб згадати наших героїв – тих, хто віддав найдорожче – своє життя, заради того, щоб ми могли вчитися, досліджувати, працювати й жити. Світла їм пам'ять…

Попри всі виклики, 2025-й став і роком досягнень та перемог. Понад 30 тисяч здобувачів освіти різних рівнів і форм навчання обрали КНУ, повіривши в його спроможність надавати сучасну, якісну освіту, бути простором науки, розвитку й безпеки. Університет послідовно тримає курс на повноцінне навчання і роботу на кампусі.

Високу якість освіти та досліджень підтверджують міжнародні рейтинги. КНУ став єдиним університетом України, представленим у галузевому рейтингу QS з матеріалознавства, а також уперше ввійшов до рейтингу з політичних наук і міжнародних відносин. За відгуками роботодавців ми посідаємо 200-те місце у світі – визнання, що засвідчує конкурентоспроможність наших випускників далеко за межами України.

Київський університет був і залишається дослідницьким. Ми досягли й перевершили показники довоєнного 2021 року щодо залучення молоді до науки та обсягів фінансування досліджень, зокрема міжнародних проєктів і грантів. Цьогоріч на високому рівні розвинуто два центри колективного користування науковим обладнанням – сучасна лабораторія кафедри оптики Фізичного факультету та обчислювальний кластер ННІ високих технологій. Показово, що за результатами наукової атестації КНУ єдиний в Україні за природничо-науковим напрямом отримав 100 балів зі 100 можливих.

Університет активно формує дипломатичну складову української перемоги, розвиваючи освітні та дослідницькі напрями в галузі міжнародних відносин, історії, філософії. Відкриття Центру африканських досліджень і магістерської програми з африканістики, розвиток ібероамериканістики, участь у програмі Першої леді зі створення українознавчих студій у провідних університетах Європи – усе це розширює присутність України у світі.

Безпечний університетський простір – наш пріоритет. Відремонтовані укриття, розвиток енергонезалежності, сучасний кампус, відновлення студентських практик у Канівському заповіднику та на навчальних базах – усе це є свідченням сталого розвитку КНУ.

Щиро дякую кожному працівникові, здобувачеві освіти, адміністративному персоналу за відданість Університету й щоденну працю. Саме вона стала підґрунтям нашого руху вперед.

У 2026 рік ми входимо з вірою в справедливий мир, відновлення та європейське майбутнє України. Ми згуртовані і єдині – і зробимо все можливе для досягнення цієї мети.

З Новим 2026 роком!
Слава Україні!

ТАМ, ДЕ МРІЯМ ДАРУЮТЬ КРИЛА

Нове покоління юних математиків вітали в актовій залі Головного корпусу Шевченкового університету. Тут відбулося урочисте вручення дипломів і цінних подарунків переможцям I та II турів XIV Київської міської олімпіади з математики для учнів 4–6 класів

АННА ЛУКАНСЬКА

211 юних знавців точних наук, які вже сьогодні демонструють неабиякий інтелектуальний потенціал, отримали свої нагороди від ректора КНУ Володимира Бугрова. Фотосесія з майбутніми зірками цариці наук тривала кілька годин. Звертаючись до них, ректор наголосив, що КНУ – це не лише десятки тисяч студентів, а й велика спільнота школярів, передусім вихованців Українського фізико-математичного ліцею, випускниками якого в Університеті по-справжньому пишаються. «Ви також можете стати учнями цього ліцею – майбутніми математиками й математикинями, – зазначив ректор. – Цьогоріч один із його випускників став переможцем Всесвітньої олімпіади з астрономії, а ще один – Всесвітньої олімпіади з математики».

Володимир Бугров висловив сподівання, що нове покоління юних підкорювачів математичного олімпу згодом поповнить лави українських науковців і здобуде визнання світового рівня: «Цілком можливо, що серед вас – майбутні лавреати й лавреатки премії Філдса, яку свого часу отримала випускниця нашого Університету Марина Вязовська».

Цьогоріч абсолютними призерами Київської міської олімпіади стали дев'ять учасників: Домініка Грицків, Дарія Кропачова, Микита Юревич, Антон Щепанський, Олексій Ахмедов, Ілля Морозов, Олександр Устюжанін, Олег Лазарев і Даніеле Сальві. Попри те, що до «чудової дев'ятки» увійшли лише дві дівчинки, загалом серед учасників змагання був помітний гендерний баланс. Стереотип про те, що математика – не жіноча справа, впевнено відходить у минуле.

Історію та ідею олімпіади нагадав її ініціатор і незмінний голова журі – професор Факультету комп'ютерних наук та кібернетики Богдан Рубльов.

«Ми започаткували цю олімпіаду 14 років тому, адже наймолодші школярі тоді не мали змоги брати участь у загальноукраїнській олімпіаді з математики. Згодом така можливість з'явилася і для шестикласників, але ми вирішили зберегти формат і традиції Київської міської олімпіади – для учнів 4-6-х класів», – пояснив він.

На думку професора, підтримка олімпіадного руху надзвичайно важлива, адже українські діти дуже талановиті: що раніше виявити їхні здібності й допомогти розвинути хист, то більше шансів на успішну самореалізацію в майбутньому.

Уже незабаром найсильніші учасники Київської міської олімпіади представлятимуть столицю на Всеукраїнській олімпіаді для учнів 5-7 класів імені Юлії Здановської, що проводиться під егідою Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Організаторам вдалося створити справжню атмосферу свята. У перервах між врученням дипломів школярі брали участь у захопливих конкурсах і математичних вікторинах, що проводили студенти КНУ. Юні математики з цікавістю роздивлялися свої подарунки – яскраву гру-головоломку та квадрокоптер. Цей подарунок був символічним: наполегливість і любов до науки з часом обов'язково подарують крила їхнім мріям.

Фото Ю. Бочан

КНУ – ПРОСТІР СТІЙКОСТІ

Конференція трудового колективу підбила підсумки року й окреслила подальші перспективи розвитку Університету

Фото Ю. Бочан

ЦЕНТР КОМУНІКАЦІЙ

В Університеті вже стало традицією розпочинати щорічні підсумкові збори року з передачі Вифлеємського вогню. До актової зали Головного корпусу, де 22 грудня проходила конференція, його принесли дівчата-пластунки – учасниці акції «Вифлеємський вогонь миру». Її цьогорічне гасло – «Світлом подолаємо темряву» – дуже близьке серцю кожного українця.

Зі світла й почали – адже саме його несуть всі добрі справи Шевченкового університету, про які звітував ректор Володимир Бугров.

У традиційному щорічному звіті були представлені всі аспекти багатогранного університетського життя.

«2025 рік був украй напруженим і для нашої держави, і для всього Університету, – наголосив Володимир Бугров. – Війна позначилася практично на всіх сферах життя, що змусило нас шукати нові відповіді на виклики сьогодення. Але Університет зберіг кадровий потенціал та інфраструктуру для виконання своєї визначної соціальної місії в українському суспільстві та разом з усім народом України продовжує боротьбу».

ЯКІСТЬ ОСВІТИ НЕ НА ПАПЕРІ

Навіть у реаліях повномасштабної війни Шевченків університет не просто втримав освітній процес – він послідовно працював над тим, щоб освіта залишалася якісною, сучасною й затребуваною. Йдеться і про зрозумілі правила оцінювання, і про оновлення освітніх програм, і про тіснішу співпрацю з роботодавцями, і про підвищення кваліфікації викладачів.

Важливою складовою цієї роботи стала акредитація освітніх програм – як частина внутрішньої системи якості, а не формальна процедура. У цьому контексті КНУ дедалі частіше стає майданчиком для фахових дискусій про майбутнє вищої освіти в Україні.

Університет завершив рік як інституція, що поєднує академічну відповідальність, практичну спрямованість і готовність брати на себе лідерство.

НАУКОВИЙ ОЛІМП

КНУ успішно пройшов державну атестацію за науковими напрямами на період 2026–2030 рр., підтвердивши стабільність наукових результатів, інституційну зрілість та ефективність управління наукою, отримавши п'ять сертифікатів (категорія А – 2, категорія Б – 2, категорія В –1).

Фінансова модель наукової діяльності Університету у 2025 році формувалася в умовах скорочення бюджетного фінансування та зростання ролі альтернативних джерел. Реалізація 115 наукових проєктів забезпечила суттєве збільшення грантових, договірних і сервісних надходжень та підтвердила здатність Університету адаптуватися до нових фінансових умов.

Водночас зросли витрати на закупівлю наукового обладнання й матеріалів для досліджень, що свідчить про стабілізацію фінансування та посилення інвестицій у дослідницьку інфраструктуру.

Загалом 2025 рік став роком фінансової адаптації та структурної перебудови науки, коли стійкість забезпечували конкурентоспроможність наукових колективів і ефективне управління.

Розбудова наукової інфраструктури набула системного характеру: започатковано створення Центру колективного користування науковим обладнанням соціогуманітарних підрозділів, розпочато формування Центру психічного здоров'я ветеранів та членів їхніх родин.

УНІВЕРСИТЕТ, ВІДКРИТИЙ СВІТОВІ

2025 рік став роком системного зміцнення міжнародної присутності КНУ. Академічна мобільність, партнерські проєкти й участь у міжнародних ініціативах склали цілісну модель інтернаціоналізації.

Рекордною стала академічна мобільність: у програмах обміну, стажуваннях, відрядженнях і міжнародних конференціях взяли участь 1 624 представники університетської спільноти. Найактивнішою залишалася співпраця з європейськими країнами – передусім Польщею, Німеччиною, Францією, Швецією та Італією. Загалом географія міжнародної діяльності охопила понад 40 країн світу. Паралельно Університет розвивав і віртуальні формати мобільності, зокрема в межах програм NICE та COIL.

Проєктна діяльність залишалася одним із ключових інструментів інституційної стійкості та міжнародної інтеграції: проєктний портфель КНУ у 2025 році охоплював 35 міжнародних проєктів, з яких 4 розпочнуть реалізацію у 2026 році. Значна частина ініціатив реалізується в межах програми Erasmus+, а також інших міжнародних освітніх і гуманітарних програм. Тематика проєктів була зосереджена на цифровій трансформації освіти, оновленні навчальних програм, розвитку людського потенціалу та посиленні суспільної стійкості – через освіту заради миру, захист академічної свободи, гуманітарну співпрацю й увагу до екологічних і кліматичних викликів.

У 2025 році Шевченків університет зберіг високий темп міжнародної діяльності й посилив свою роль у представленні України на світовій академічній і дипломатичній арені. Численні візити іноземних делегацій і високих гостей підтвердили статус КНУ як потужного центру освіти, науки та міжнародного діалогу.

Окремими стратегічним напрямом стала участь КНУ в міжнародних альянсах.

Університет дедалі чіткіше утверджується як платформа академічної дипломатії – простір експертизи, партнерства й інтелектуального обміну, здатний впливати на публічні дискусії в Україні та за її межами.

СТІЙКІСТЬ, ВІДЧУТНА ЩОДНЯ

Для КНУ 2025 рік став роком фінансової витримки й управлінської зібраності. За умов воєнного стану, зростання тарифів і пошкодження інфраструктури внаслідок обстрілів, Університет зберіг фінансову стабільність, виконав усі соціальні зобов'язання та створив основу для розвитку в 2026 році.

Для студентів і працівників це означало не декларативну, а цілком відчутну стійкість: своєчасні зарплати й стипендії, працюючі корпуси та гуртожитки, безпечні укриття, світло й тепло в аудиторіях, стабільне харчування й зрозумілі правила щоденного життя. Саме з такої щоденної надійності народжується довіра до інституції, до спільноти, до майбутнього.

З цим досвідом Шевченків університет входить у 2026 рік як сильна, відповідальна й відкрита світові інституція – з планами розвитку, що мають під собою реальне підґрунтя, і з упевненістю спільноти, яка знає, заради чого і як рухатися далі.

Учасники зібрання тепло зустріли Звіт ректора. У виступах делегатів звучали слова підтримки обраного керівництвом КНУ курсу, спрямованого на забезпечення якості освіти, досліджень та інновацій.

«Університет продемонстрував дві основні цінності – сталість і стійкість», – висловила спільну думку директорка ННІ права Оксана Васильченко.

Шляхом голосування делегати Конференції одностайно схвалили Звіт про роботу Університету у 2025 році. Згідно з прийнятою ухвалою Конференції, Звіт обговорять на зборах трудових колективів факультетів, інститутів та інших структурних підрозділів до початку другого семестру.

#КНУ дайджест подій

✓ **10 грудня** – Меморандум про взаєморозуміння підписали КНУ імені Тараса Шевченка та Університет Амаду-Махтар Мбоу (Сенегал) під час урочистої онлайн-церемонії. Університет робить ще один крок у розвитку африканістики, розширюючи освітнє партнерство з африканськими країнами й створюючи умови для глибшого вивчення континенту.

✓ **10 грудня** – Університет та Незалежний аналітичний центр «Інститут глобальної політики» підписали Меморандум про співпрацю, що відкриває перед студентами Географічного факультету нові можливості для покращення якості освіти відповідно до потреб ринку та стратегічних інтересів України.

✓ **10 грудня** – відбулася Всеукраїнська науково-практична конференція «Реформування публічної служби в Україні: здобутки, виклики та перспективи» до 10-річчя Закону України «Про державну службу». У заході взяли участь науковці й студенти провідних закладів та інституцій, а Шевченків університет виступив одним із його співорганізаторів.

✓ **15 грудня** – КНУ та Громадська спілка «Європейський Хаб» підписали Меморандум про взаєморозуміння. Документ підтверджує спільні цінності та прагнення сторін сприяти інтеграції України до Європейського Союзу.

✓ **16 грудня** – у Червоному корпусі КНУ відбулося урочисте відкриття пам'ятної виставки «Небесний легіон Маріуполя! ОЗСП "Азов". З Україною в серці!», присвяченої загиблим воїнам полку «Азов» та білоруським добровольцям, які разом з українськими захисниками боронили Маріуполь.

✓ **16 грудня** – КНУ та Київський Палац дітей та юнацтва уклали Меморандум про партнерство й співпрацю. Документ спрямований на розвиток освітніх, наукових і проєктних ініціатив, а також підтримку обдарованої молоді.

✓ **18 грудня** – Шевченків університет та Акціонерне товариство «Національна атомна енергогенеруюча компанія "Енергоатом"» уклали договір про партнерство та співробітництво. Документ спрямований на розвиток взаємодії у сфері освіти, науки та підготовки висококваліфікованих фахівців для атомної енергетики України.

ЗМІНИТИ ГЛОБАЛЬНИЙ ПОГЛЯД НА УКРАЇНСЬКЕ МИСТЕЦТВО

Доцентка кафедри історії мистецтв КНУ медієвістка Стефанія Демчук нещодавно стала лавреаткою міжнародної премії Фонду Макса Вебера. Широкому загалу дослідниця відома як авторка книжок «Доба постів і карнавалів» та «Від бобра до фазана. Їжа західноєвропейського Середньовіччя». Високої відзнаки науковиця удостоєна за внесок у переосмислення та висвітлення історії мистецтва України в глобальному контексті

– Пані Стефаніє, розкажіть про ваш науковий доробок, відзначений премією Фонду Макса Вебера.

– На її здобуття мене висунув Дослідницький Центр Україна Фонду Макса Вебера, нещодавно відкритий у Львові. Серед робіт, що, вочевидь, привернули увагу цієї інституції, варто згадати науковий збірник «Entangled Art Histories in Ukraine», у якому я виступила співавторкою та науковою редакторкою – разом із моїм колегою та аспірантом Іллею Левченком. Праця вийшла англійською мовою у відомому британському академічному видавництві Routledge.

Ми розповіли про те, як в Україні постала історія мистецтв як наука. До речі, саме в нашому Університеті з'явився один із перших її українських осередків, започаткований київським професором теорії й історії мистецтв Григорієм Павлуцьким. Він викладав в Університеті Святого Володимира, а після заснування Академії мистецтв у 1917 році працював і там. Помер у 1924 році, і, на жаль, його архів не зберігся. Це велика втрата, тому що він уособлював першу автохтонну історію мистецтв, український погляд на неї. Потужні осередки історії мистецтв були також у Львові, Одесі та Харкові. Після жовтневого перевороту 1917 року останні були розформовані, ближче до 1930-х років майже знищені. Хтось з науковців емігрував, інших репресували.

– Які імена з тих років нам варто знати?

– Тоді у Києві мешкало багато видатних істориків мистецтва, пов'язаних у той чи інший спосіб з Університетом. Працював у місті Федір Ернст, діяльність якого також була пов'язана з Музеєм Ханенків, – його тричі заарештовували й зрештою 1942 року розстріляли. Певний час у Києві перебував Федір Шміт, про якого я писала в згаданій книзі. Він етнічний німець, народжений у Петербурзі, але працював дуже довго в Харкові, а потім у Києві. Очолював археологічну комісію, займався фотографуванням та збереженням Святої Софії. Чимало науковців працювали одночасно і в Університеті, і в музеях чи інших наукових інституціях. Це були дуже пов'язані осередки. Але за радянських часів цей взаємозв'язок і цю історичну тяглість було знищено.

– Як виникла ідея цього видання?

- Ідея нашої книги з'явилася в 2022 році, коли через війну я опинилася у вимушеній еміграції в Брно, працювала в Університеті Масарика. Задум підтримав британський колега Річард Вудфілд, якому ми зрештою і присвятили свою працю. На жаль, він не дожив до моменту, коли книжка побачила світ. Тішуся, що таке видання нарешті з'явилося, бо в Європі про українських істориків мистецтва майже нічого не знають. Зате скрізь відчувається потужна російська присутність.

Звичайно, були й інші публікації – про українське бароко, про деколонізацію, про те, що треба знати про українську історію мистецтв – зокрема, для британського журналу «Natiolities Papers».

Зауважу, що ця міжнародна премія була для мене надзвичайно приємною й неочікуваною. Саме відкриття Дослідницького Центру Україна Фонду Макса Вебера у Львові – чудова подія, адже цей науковий осередок надаватиме стипендії нашим науковцям та можливість безплатно працювати із сучасною літературою іноземними мовами. За доступ до наукових публікацій світові видавці беруть чималі гроші.

– У вас на кафедрі є своя невелика книгозбірня…

– Так! Нещодавно вона поповнилася виданнями з особистої бібліотеки Дагмар Айхбергер – професорки-емерита з Університету Гайдельберга. Ми з нею познайомилися на науковій конференції у Відні, розговорилися. Професорка збиралася подарувати комусь свою бібліотеку, але не хотіла її розпорошувати, тож шукала інституцію, якій ці книжки справді потрібні. Я запропонувала кафедру історії мистецтв КНУ. Тепер наші науковці й студенти мають літературу з історії європейського середньовіччя, ранньомодерного періоду і навіть з історії модерного мистецтва англійською, німецькою, французькою та італійською мовами.

– В українських бібліотеках, напевно, таких видань не знайти…

– На жаль. В Україні немає бібліотек відповідного спрямування і формату, де можна читати іноземну літературу з історії мистецтва. Є невелика книгозбірня, присвячена сучасному мистецтву, при PinchukArtCentr. Проте період середньовіччя, ренесансу, бароко не охоплений, в Україні такої літератури немає. Річ у тім, що за радянських часів такі видання іноземними мовами київським бібліотекам передавали рідко – їх закуповували тільки для москви. Саме туди були змушені їздити науковці з усього радянського союзу. Це робили спеціально, щоб на рівні республік провінціалізувати історико-мистецькі дослідження. Тому в нас і досі дуже мало фахівців, наприклад, із західноєвропейського мистецтва.

– Ви відомі передусім як дослідниця історії повсякдення західноєвропейських країн…

– Саме зараз працюю над дисертаційним дослідженням, присвяченим європейському ранньомодерному застіллю. Цікаво показати, як змінювалися середньовічне частування, бенкети, бачення їжі, статус продуктів у ранньомодерну добу, коли з'являється багато нового – чай, кава, шоколад, саго, картопля. Напрацювання з історії мистецтв і, зокрема, з репрезентації бенкетів та застіль у різних медіумах – гравюрі, станковому мистецтві, мініатюрах, – усе це буде пов'язано у цьому дослідженні.

– У яких ще колективних наукових проєктах берете участь?

– Один із них присвячений українському мистецтву XVI – XVIII століть у ширшому, транснаціональному контексті. Йдеться про міжетнічні зв'язки і взаємовпливи, про поліфонічність українського мистецтва як такого, адже до нього належить не лише надбання етнічних українців, а й мистецтво інших етнічних груп, які завжди були присутні на території України, особливо за тих часів – середньовіччя і ранній модерн.

Європейські культури завжди були в діалозі між собою. Ми унікальні, однак ця унікальність значною мірою формується ще й через оцю взаємодію. Для нашого колективу авторів важливо ці зв'язки підсвітити, а також переглянути певні визначення стилю – наприклад, українського бароко. Це буде книга англійською мовою, що дасть змогу зробити наше мистецтво більш видимим, доступним читачам в інших країнах. Ми маємо щодня нагадувати про себе світові.

Спілкувалася
Анна ЛУКАНСЬКА

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА «ПО-НОВОМУ»

Цієї осені світ побачив першу енциклопедію з української літератури, що зруйнувала всі стереотипи, сформовані у шкільні роки: «укрліт – страждання, плачі, журба; як же нудно».

ОЛЕКСАНДРА КАСЬЯНОВА

Випускниця ННІ філології, вихованиця кафедри історії літератури, теорії літератури та літературної творчості, літературознавиця, культурна менеджерка, а в минулому вчителька української літератури Анастасія Євдокимова через науково-популярний підхід і сучасну візуальність легко й захопливо відкрила читачам «по-новому» українську літературу, написавши першу енциклопедію «Що воно таке? Українська література». У ній авторка показала, що укрліт – це про нас, і для нас, і це зовсім не нудно. На сторінках книги Анастасія пояснює, що таке класика, з чого складається детектив, як читати комікси. Гумор, індивідуальний підхід, незвичні акценти та інформативність – так про українську літературу ще не розповідав ніхто. Випускники Шевченкового університету люблять бути першими!

Вихід цієї енциклопедії в Україні показав, що навіть у найскладніші часи – література живе і дихає разом із нами, а ще надихає та об'єднує. І найголовніше – укрліт відкриває нас самих, посилює розуміння ідентичності й «чиїх батьків ми діти». На підтвердження цих слів видавництво «Ранок» та Український інститут книги запустили культурно-мистецький проєкт з промоції читання «Що воно таке? Українська література», що стартував у вересні 2025 року по всій Україні.

Анастасія Євдокимова разом зі студенткою другого року навчання магістратури освітньої програми «Літературно-мистецька аналітика» Анастасією Придатчук реалізували заплановану акцію з промоції читання, відвідавши 22 міста та організувавши 56 заходів для «людей від 11 до 111 років». Авторка, яка розкриває душу енциклопедії, та юна менеджерка, яка організовувала дивовижні зустрічі з читачами від Кременчука до Харкова, на собі відчули кожен подих країни, що воює. І все це – заради зустрічей, розмов, і натхнення, що можуть стати опорою, дарувати світло й надію в майбутнє.

«Що воно таке? Українська література» – це не просто проєкт вихованиць ННІФ, а те, що викликає гордість за просвітницьку діяльність у час війни.

Фото А. Придатчук

АРМІЯ НАЦІЇ ВОЇНІВ

День Збройних Сил України відзначили у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка серією урочистостей на честь українських військових

ЛАРИСА КІТ

КНУ розпочав цей день з урочистого підняття прапора Збройних Сил України на щоглі біля Червоного корпусу Університету.

«Прапор ЗСУ з'явився тут на початку 2022 року, – зазначила проректорка зі зв'язків із громадськістю Олена Добржанська. – Сьогодні ми його піднімаємо, бо хочемо передати нашим воїнам, що ми – тил, який тримається, підтримує і вірить у них».

Представники Шевченкової громади пройшли урочистою ходою до Місця Тиші, де вшанували пам'ять загиблих студентів і курсантів КНУ.

У Головному корпусі учасники події долучилися до відкриття виставки «Народна війна», яка розповідає про партизанський рух в Україні періоду 1917–1932 рр. Експозиція створена Всеукраїнською правозахисною організацією «Меморіал» імені Василя Стуса. Відкрив її голова Національного агентства кваліфікацій, голова Київської міської організації «Меморіал» Юрій Баланюк, ветеран 112 бригади ТрО, яка у 2022 році дислокувалася у корпусі ННІ філології.

Інформаційно насиченим і по-людськи щемким вийшов телеміст, що об'єднав усі факультети та інститути КНУ. Кожен підрозділ мав змогу долучитися до дискусії. Модерувала захід проректорка Олена Добржанська.

Виступаючи перед учасниками події, ректор Володимир Бугров наголосив: «Питання про державність і національну свідомість сьогодні має розглядатися у контексті нашої тисячолітньої історії. Збройні Сили України захищають нашу державність у всіх її вимірах – історичному, духовному, територіальному та людському. Ми щиро вдячні всім захисникам і захисницям!»

«Сьогодення не будується на порожньому місці – потрібен фундамент, – переконаний історик Микола Кублій. – Ним є наша традиція збройної боротьби проти агресора. Вона у нас має багатовікову історію».

Спікер підкреслив, що поразка визвольних змагань призвела до трагічних наслідків, зокрема Голодомору 1932–1933 років, тож необхідно вивчати уроки столітньої боротьби, щоб не допустити повторення минулого, та формувати стратегію перемоги й остаточного усунення загрози з боку росії. Історик сподівається, що за 100 років його наступникам не доведеться проводити таку виставку, а нинішня війна стане останньою.

Лейтенант ЗСУ, випускник Філософського факультету Юрій Ноєвий анонсував конкурс студентських робіт із дослідження сучасного партизанського руху на окупованих територіях у 2014–2025 роках «Історія сучасних партизан». «Це дуже цікава тема, що з часом стане предметом академічних досліджень», – переконаний спікер.

Великою честю для учасників телемосту стало включення з фронту командира 505 окремого батальйону морської піхоти, випускника ВІКНУ Івана Правдолюбова, який розповів про свій бойовий шлях. Звертаючись до курсантів ВІКНУ, Іван наголосив, що сучасна війна розвивається швидше, ніж навчальні програми, тому майбутні офіцери мають навчатися більше й глибше, ніж звичайні студенти, щоб зберегти себе та своїх підлеглих.

Знаковим святом вважає День ЗСУ декан Історичного факультету КНУ Іван Патриляк, який нині несе службу в Національній гвардії України.

«За умов такої масштабної й інтенсивної війни ЗСУ разом з іншими складовими Сил оборони є фундаментом для існування держави, – переконаний Іван Патриляк. – Коли Україна втрачала свою армію, свою здатність захищатися, вона втрачала державу. Це той найголовніший урок, який ми всі маємо вивчити».

На думку спікера, Україна впродовж своєї історії сформувалася як фронтирна держава на межі між різними цивілізаціями. І наша історична місія – завжди втримувати цю межу. На фронтирі неможливо жити, не маючи війська. Доти, доки українці мали своє військо, вони мали свою історичну суб'єктність. Втрачаючи військо, ми втрачали історичну суб'єктність.

Іван Патриляк не має сумніву, що розрив між армією й тилом є смертельно небезпечним: війни виграють нації, а не окремі війська.

«Поки ми не зцементуємо свій тил – військо буде стояти на драглях, – зазначив історик. – На желе стояти важко – легко стояти на залізобетоні. Якщо ми будемо глиною як суспільство – то з нас ліпитимуть тільки глиняні горщики. Якщо ми будемо сталлю – зі сталі можна робити зброю. Тому звертаюся сьогодні до кожного: переплавте свої серця з глини в сталь. Епоха миру у тому традиційному розумінні, до якого ми звикли після Другої світової війни, в Європі закінчена. Тепер мир може бути тільки всередині нас. А ми повертаємося до своєї традиційної ролі народу-воїна, народу-козака, який живе гаслами: «Без бою немає слави», «Мала війна – мала слава, велика війна – велика слава». Потрібно забувати, що ми народ-гречкосій і знову повертатися до того, що ми народ-воїн. Це єдиний шанс нам як народу зберегтися на своїй землі».

До учасників телемосту звернувся ветеран російсько-української війни, а нині – директор ННЦ «Інститут біології та медицини» Дмитро Лукашов. Для нього війна стала неочікуваним, але визначальним етапом життя і водночас – природним станом нації в історичному вимірі. Дмитро Лукашов підкреслив: трагедії супроводжують людей і в мирний час, але саме війна оголює справжні цінності та формує нові можливості й для окремої людини, і для держави. Він наголосив: для нації війна також може бути шансом – шансом змінитися, переглянути пріоритети та навчитися цінувати елементарні, але фундаментальні речі. Дмитро Лукашов закликав долучатися кожному й усвідомити власну відповідальність за перемогу. Він упевнений: якщо кожен знайде спосіб діяти, цей час не буде соромно згадувати в майбутньому.

Підбиваючи підсумки урочистостей, проректорка Олена Добржанська наголосила, що «День Збройних Сил України – це свято не лише військових, а всього українського суспільства, яке стоїть за своїми захисниками. Наше завдання – зберігати єдність, підтримувати тих, хто на фронті, і робити свою щоденну роботу заради перемоги».

Фото Т. Василик

Герої не вмирають

Родина Шевченкового університету несе непоправні втрати... Університетським Віртуальним меморіалом ми вшановуємо пам'ять тих студентів, викладачів, співробітників, випускників, які ціною свого життя виборювали свободу України. Гіркий спомин про героїчно чи невинно загиблих шевченківців назавжди залишиться в наших серцях.

Микола АНТОНЮК – випускник Історичного факультету 2021 року; з травня 2025 року вважався зниклим безвісти. У листопаді 2025 року ДНК-експертиза підтвердила загибель воїна.

Роман ОРИЩЕНКО – випускник ННІ публічного управління та державної служби; командир одного з підрозділів 72-ї бригади імені Чорних Запорожців; загинув 2 липня 2025 року.

Роман ПРИГОДЮК – випускник Хімічного факультету 1992 року; хорист Народної хорової капели «Дніпро» 1989-2011 років; командир мінометного військового підрозділу, старший лейтенант; загинув 2 серпня 2025 року.

Артем СВІРІДОВ – випускник Історичного факультету 2014 року; командир 2 штурмової роти 1 батальйону 210 Окремого Штурмового Полку, капітан; загинув 28 серпня 2025 року.

Вікторія ГРЕБЕНЮК (ДЕРКАЧ) – випускниця Факультету психології 2016 року; програмна директорка БО «100 відсотків життя. Київський регіон»; загинула 7 вересня 2025 року внаслідок російського обстрілу Києва.

Любомир СОЧЕНКО – випускник Факультету радіофізики, електроніки та комп'ютерних систем 2017 року; командир відділення, сержант; загинув 16 вересня 2025 року на Запорізькому напрямку.

Андрій МАТВЄЄВ – випускник ННІ міжнародних відносин 2016 року, воїн зведеного підрозділу «Бузький Гард»; загинув 24 вересня 2025 року на Херсонщині.

Історії шевченківців, які загинули в російсько-українській війні з 2014 року, можна прочитати за QR кодом

МИТІ РОКУ-2025: ПІД ЗАВІСУ РОКУ

◆ Двічі впродовж року – восени й навесні – загальноуніверситетський фестиваль КНУ EXPO відчиняв двері перед тисячами гостей. Тут презентували освітні можливості КНУ й консультували невтомно на десятках локацій представники структурних підрозділів Університету. А ще пропонували вікторини й інтерактивні ігри, захопливі досліди, майстер-класи, екскурсії, різноманітні тренінги, бізнес-ігри й абсолютне занурення в університетську атмосферу.

Двічі на рік університетські інститути, факультети, коледжі та ліцей збираються під одним дахом, щоб допомогти майбутнім вступникам обрати свій професійний шлях. У цей день кожен охочий може не лише познайомитися з Університетом, а й відчути себе частиною його академічної спільноти!

◆ Цьогоріч розпочав навчання перший набір магістерської програми «Африканістика», яку Шевченків університет відкрив на Географічному факультеті. Для України це унікальна ініціатива зі стратегічно важливого напряму. Справжньою лабораторією програми стане нещодавно створений в Університеті Центр досліджень країн Африки. В інтерв'ю нашому виданню його директорка Вікторія Улиганець розповіла про своє бачення найспекотнішої частини світу й про те, чому нам необхідно готувати фахівців, щоб подолати кадровий голод, що нині відчутний у багатьох сферах цього напрямку.

◆ Наш головний навчальний корпус зустрів першокурсників історіями, легендами та неповторною історичною атмосферою, що дихає сьогоденням. І все завдяки проєкту «Твій Червоний». По кілька екскурсій на день на початку навчального року проводив у його межах Центр соціального розвитку КНУ для нового покоління студентів. Вони проходили коридорами, залами й авдиторіями, торкалися символів, які об'єднують покоління студентів уже понад 190 років. Саме у такий спосіб, переконана кураторка проєкту Вікторія Ількович, для новачків Університету Червоний може стати не просто архітектурною пам'яткою, а місцем перших університетських вражень і спогадів.

◆ Університет став однією з локацій ювілейного 5-го Саміту Перших леді та джентльменів, присвяченого темі освіти як чинника, що моделює світ.

У межах Саміту у КНУ виступив Президент Фінляндії Александр Стубб із лекцією «На шляху до нового світового порядку».

Два дні поспіль Перша леді Литовської Республіки Діана Наусєдєнє провела у нашому дружньому університетському колі. 10 вересня Перша леді виступила з відкритою лекцією. 11 вересня пані Наусєдєнє і Перший джентльмен Данії Бо Тенгберг завітали до Центру психічного здоров'я ветеранів та їхніх родин.

◆ Упродовж 5 днів Університет приймав учасників комплексної навчальної програми Global Synergy through Collaborative Online International Learning (COIL) від Альянсу українських університетів. З 28 квітня до 2 травня вони опановували навички ефективного використання азів програми. Учасниками стали 30 представників 8 університетів. Тиждень був присвячений обміну досвідом практики викладання COIL – ним ділилися спікери понад 40 країн світу. Заняття відбувалися у трьох корпусах: Головному, Гуманітарному та Економічного факультету. Координатором школи був відділ міжнародних зв'язків КНУ.

◆ Високопродуктивний комп'ютерний кластер створили на базі ННІ високих технологій КНУ. Такий ресурс відкриває новий рівень наукових досліджень у хімії, біомедицині, фізиці та матеріалознавстві.

Центр колективного користування створено в межах проєкту «Вирішення сучасних проблем хімії, біомедицини, фізики та матеріалознавства за допомогою високопродуктивних обчислень і машинного навчання», що фінансується Національним фондом досліджень України. Попри виклики війни, енергетичні обмеження й логістичні труднощі, команда фахівців КНУ змогла встановити й запустити систему, яка вже дала перші наукові результати.

◆ Всеукраїнська олімпіада з математики імені Юлії Здановської зібрала 86 школярів 5-7 класів із 20 областей України. Змагання під егідою нашого Університету проводяться сьомий рік поспіль (перерва була лише у 2022-му), а 2023 року Олімпіада названа іменем Юлії Здановської. Організатори олімпіади переконані, що за математикою, і загалом наукою, – майбутнє України.

Юні математики провели чотири дні в тісному спілкуванні з однолітками, студентським журі, викладачами, вчителями. Упродовж двох турів вони встигли повправлятися у розв'язанні цікавих задач. Встигли відвідати Музей математики, поборотися на апеляції та отримати заслужені нагороди.

◆ Влітку 2025 року, після вимушеної п'ятирічної паузи, до Канівського природного заповідника нарешті повернулася навчальна практика. Першими на університетську базу заїхали 60 студентів-біологів – саме на таку кількість розраховане встановлене там мобільне укриття цивільного захисту. Їм на зміну в розпал літа до Канева приїхали геологи й географи.

Дні, проведені біля Канівських гір, – незабутні для кожного, хто бодай раз там побував. Десятиліттями студенти-біологи, геологи, географи, археологи й філологи нашого Університету під час навчальної практики набували й відпрацьовували тут свої навички, набиралися вражень – часто на все життя.

◆ У День української писемності та мови в авдиторії імені М. Максимовича традиційний аншлаг – Університет пише Радіодиктант національної єдності. Тут пишуть разом не лише шевченківці, а й численні гості. Також традиція – розпочати цей день із університетського Маратону. Відгукнулася в кожному цьогорічна тема Маратону – «Говори. Відчувай. Українською». Добре вмотивована цільова авдиторія диктанту занурилася у національні традиції під спів «Роксоланії». Уважно дослухалася до слів мовної омбудсменки Олени Івановської. І традиційно цього дня були з нами представники дипломатичних установ Італії, Чорногорії, Індонезії.

Рішення щодо реєстрації №1450 від 25.04.2024, ідентифікатор медіа R 30-04306
Телефони: 239-31-65, вн. 31-65. E-mail: newspaper@knu.ua
01033, м. Київ, вул. Володимирська, 60, кімн. 231

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:
С. ДАНИЛЕНКО – шеф-редактор,
В. БУГРОВ, О. ДОБРЖАНСЬКА, В. ЛИТВИНЕНКО, К. СМИРНОВА, Г. ТОЛСТАНОВА

НАД НОМЕРОМ ПРАЦЮВАЛИ:
Л. КІТ, Г. ЧУЙКО, Г. ЗОРЯ
Дизайн та верстка:
Центр комунікацій КНУ +38-044-239-34-60

Друк –
Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет"
Зам. № 225-11601